

POSTANOWIENIE

Dnia 26 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jarosław Sobutka

SSN Robert Stefanicki

w sprawie z powództwa J. C.

przeciwko Miasto Poznań-Zarząd [...] w P.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 26 września 2023 r.,

zażalenia powódki na wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu

z dnia 13 grudnia 2022 r., sygn. akt III APa 13/22,

**1. uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu w Poznaniu do rozpoznania,**

**2. wniosek dotyczący kosztów postępowania zażaleniowego
pozostawia do rozstrzygnięcia w orzeczeniu kończącym sprawę.**

r.g.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Poznaniu wyrokiem z 13 grudnia 2022 r. uwzględnił apelację pozwanego pracodawcy Zarządu [...]. w P. i uchylił wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z 20 listopada 2019 r., zasądzający na rzecz powódki J. C. odszkodowanie i zadośćuczynienie za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia, zniósł postępowanie sądowe od 16 stycznia 2019 r. do

wydania wyroku 20 listopada 2019 r. i sprawę przekazał temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny podał w uzasadnieniu, iż był związany wykładnią prawa dokonaną w tej sprawie przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 23 sierpnia 2022 r., II PSKP 119/21 – zgodnie z art. 398²⁰ k.p.c. Sąd Apelacyjny zważając na uchwałę Sądu Najwyższego z 17 października 2019 r., III PZP 5/19, nie rozpoznał merytorycznie apelacji pozwanego, natomiast uznał za konieczne uchylenie wyroku Sądu Okręgowego, zniesienie postępowania sądowego od 16 stycznia 2019 r. (tj. od daty pierwszej rozprawy przed Sądem Okręgowym) do daty wydania wyroku 20 listopada 2019 r. i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Wyrok Sądu Okręgowego zapadł 20 listopada 2019 r., czyli po uchwale Sądu Najwyższego z 17 października 2019 r. (zasadzie prawnej), a więc skład Sądu Okręgowego nie był właściwy, gdyż nie odpowiadał wymaganiom art. 47 § 2 pkt 1 lit. a k.p.c., co oznacza nieważność postępowania z art. 379 pkt 4 k.p.c. (art. 386 § 2 k.p.c.).

Dodatkowo Sąd Apelacyjny wskazał na wykładnię przepisów art. 415 k.c. w zw. z art. 300 k.p. oraz w zw. z art. 31 ust. 3 ustawy z 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych przedstawioną przez Sąd Najwyższy w wyroku z 23 sierpnia 2022 r.

W zażaleniu (art. 394¹ § 1¹ k.p.c.) powódka zarzuciła naruszenie art. 386 § 2 k.p.c. w zw. z art. 379 pkt 4 k.p.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, iż skład Sądu Okręgowego w Poznaniu w sprawie o sygn. akt: VII P 15/18 nie był właściwy, gdyż nie odpowiadał wymaganiom art. 47 § 2 pkt 2 lit. a k.p.c., co w konsekwencji stanowi nieważność postępowania, którą Sąd Apelacyjny uwzględnił z urzędu. Skarżąca zarzuciła pominięcie analizy nieważności postępowania, dokonanej przez Sąd Najwyższy w sprawie II PSKP 119/21, wywołanej wcześniej skargą kasacyjną powódki, dokonanej w kontekście uchwały Sądu Najwyższego z 17 października 2019 r., sygn. akt III PZP 5/19. Sąd Najwyższy stwierdził, że rozpoznanie sprawy przez Sąd Okręgowy w składzie jednoosobowym nie miało wpływu na wynik sprawy. Brak było podstaw do uwzględnienia przesłanki nieważności postępowania, uchylenia również wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu i zniesienia postępowania w tym zakresie. Skoro Sąd Najwyższy nie

dostrzegł konieczności uchylenia wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z 20 listopada 2019 r., VII P 15/18 i zniesienia postępowania sądowego, to tym bardziej brak potrzeby uchylenia wyroku Sądu I instancji przez Sąd Apelacyjny.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest zasadne i prowadzi do uchylenia wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 13 grudnia 2022 r., sygn. III APa 13/22.

Rzecz w tym, iż Sąd Apelacyjny orzekł po wyroku Sądu Najwyższego z 23 sierpnia 2022 r., II PSKP 119/21, w tej sprawie i dlatego nie mógł pominąć związania wykładnią (art. 398²⁰ k.p.c.). Sąd, któremu sprawa została przekazana, związany jest wykładnią prawa dokonaną w tej sprawie przez Sąd Najwyższy.

Sąd Najwyższy wszak jednoznacznie stwierdził nieskuteczność zarzutu naruszenia art. 386 § 2 k.p.c. w związku z art. 379 pkt 4 k.p.c. oraz art. 47 § 2 pkt 1 lit. a k.p.c. w związku z uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2019 r., III PZP 5/19.

Sąd Apelacyjny już przy pierwszym rozpoznaniu sprawy powinien mieć na uwadze nieważność postępowania z urzędu (art. 386 § 2 k.p.c.).

Sąd Najwyższy rozpoznając skargę kasacyjną powódki wskazał jednakże, że bezpośredniej ocenie kasacyjnej podlegają tylko uchybienia proceduralne (w tym powodujące nieważność postępowania) popełnione przez sąd drugiej instancji. Wzięcie przez Sąd Najwyższy pod uwagę z urzędu lub na wniosek nieważności postępowania dotyczy tylko nieważności postępowania przed sądem drugiej instancji, gdyż nieważność postępowania w pierwszej instancji oraz nieuwzględnienie jej przez sąd drugiej instancji (art. 386 § 2 k.p.c.), Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę w granicach podstaw skargi kasacyjnej. Uchybienie sądu drugiej instancji polegające na niewzięciu pod rozwagę (z urzędu lub w ramach zarzutu apelacyjnego) nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji, stanowi przy tym usprawiedliwioną podstawę kasacyjną tylko wtedy, gdy mogło mieć wpływ na wynik sprawy.

Do tej argumentacji przedstawionej w wyroku Sądu Najwyższego z 23 sierpnia 2023 r. można dodać, iż znaczenie ma dwuinstancyjność postępowania,

co nie oznacza, że jeśli wystąpi przesłanka nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji, to każdorazowo Sąd Apelacyjny uchyla z tej przyczyny wyrok Sądu pierwszej instancji. Sąd Najwyższy rozpoznaje bowiem skargę kasacyjną od wyroku sądu drugiej a nie pierwszej instancji (art. 398¹ § 1 k.p.c.). Sąd drugiej instancji samodzielnie ustala też stan faktyczny na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym (art. 382 k.p.c.) i suwerennie stosuje prawo materialne. Oznacza to, że wyrok sądu drugiej instancji może być inny niż wyrok sądu pierwszej instancji.

Skoro z wyroku Sądu Najwyższego z 23 sierpnia 2022 r., II PSKP 119/21 wynika, że kwestia składu, nie miała wpływu na wynik sprawy przed Sądem Apelacyjnym (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.), to ma to dalej wiążące znaczenie procesowe, gdyż Sąd Najwyższy w sprawie uchylił tylko wyrok Sądu Apelacyjnego, a nie uchylił wyroku Sądu Okręgowego. Uprawnione jest zatem stwierdzenie, iż wskazanie Sądu Apelacyjnego jako sądu właściwego do ponownego rozpoznania sprawy jest wynikiem oceny zarzutu nieważności postępowania i również wiąże w tej sprawie (art. 398²⁰ k.p.c.). W indywidualnej sprawie nie jest to sprzeczne z tezą, że nieprawidłowy skład sądu stanowi zasadniczo bezwzględłą przesłankę nieważności postępowania (art. 379 pkt 4 k.p.c.).

Należy też dostrzec, iż Sąd Najwyższy nie zatrzymał się tylko na kwestii procesowej, albowiem ocenił również zarzuty materialne skargi i dał określone wskazania Sądowi Apelacyjnemu w tym kierunku.

Wobec takiego rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego Sąd Apelacyjny nie powinien już uchylać wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z 20 listopada 2019 r. i znosić postępowania sądowego, bo nie uczynił tego Sąd Najwyższy.

Sumując, negatywna ocena kasacyjna Sądu Najwyższego o braku wpływu na wynik sprawy (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.) sprzeczności składu sądu z przepisami prawa w pierwszej instancji (art. 379 § 1 pkt 4 k.p.c. w zw. z art. 47 § 2 pkt 1 lit. a k.p.c.), po której sprawa została przekazana do ponownego rozpoznania przez sąd drugiej instancji, powoduje związanie wykładnią również w tym zakresie na podstawie art. 398²⁰ k.p.c. i nie uzasadnia już uchylenia z tej samej przyczyny wyroku sądu pierwszej instancji i zniesienia postępowania przed tym sądem.

Z tych przyczyn zarzuty zażalenia należało uznać za zasadne i orzec jak w sentencji (art. 394¹ § 3 k.p.c. i art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze k.p.c.).

Przedwczesny był wniosek o zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego, jako że sąd rozstrzyga o kosztach w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji (art. 108 k.p.c.).

[SOP]

[ał]